

Dokument nr. 15:24

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 414

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen

Besvart 10. juni 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«De palestinske flyktningene utgjør verdens eldste og største flyktningbefolkning. Nærmere fire millioner er registrert av FN som flyktninger. En stor andel av disse lever i fattigdom. Israel har fraskrevet seg ansvar for disse flyktningene, og nekter dem tilbakevending.

Hva er Regjeringens holdning til flyktningenes formelle rettigheter, og vil Regjeringen bidra til å legge press på Israel for at disse rettighetene skal aksepteres av Israel?»

Begrunnelse:

Etter sammenbruddet i Midtøsten-forhandlingene høsten 2000 har fredsprosessen stanset opp og blitt reversert ved at omfattende militære angrep fra israelsk side langt på vei har knust det palestinske selvstyret. Denne dramatiske utviklingen tilsier at det internasjonale samfunnet bør engasjere seg enda sterkere for å få i gang forhandlinger som kan føre fram til en rettferdig løsning mellom partene.

For å komme fram til en rettferdig løsning som kan lede til varig fred, bør det internasjonale samfunnet legge økt press på Israel for at Israel i større grad skal godta palestinernes formelle rettigheter som et gitt utgangspunkt for forhandlingene. Disse rettighetene er nedfelt i en rekke FN-resolusjoner, blant annet Sikkerhetsrådsresolusjonene 242 og 338, som pålegger Israel å trekke seg ut av okkuperte områder og resolusjon 194 fra 1948 som slår fast at alle de palestinske flyktningene som ønsker å vende tilbake til sine hjem, må tillates dette så snart som mulig. Resolusjon 194 er vedtatt i FNs generalforsamlingen mange ganger siden 1948.

De palestinske flyktningene ble tvunget på flukt før Flyktningkonvensjonen ble skrevet, men deres rettigheter er i tillegg til resolusjon 194 nedfelt blant annet i Menneskerettighetserklæringen som slår fast individets rett til å vende hjem til eget land.

En lærdom av Oslo-prosessen er at en trolig ikke kan vente at de to partene gjennom bilaterale forhandlinger vil komme fram til rettferdige løsninger. Nye forhandlinger må skje innen en internasjonal ramme hvor en kan veie opp for det ulike styrkeforholdet mellom partene.

Spørsmålet om flyktningenes rett til retur antas å være blant de vanskeligste å løse i de gjenstående sluttforhandlingene.

Gjennom det siste tiåret har Norge spilt en rolle som tilrettelegger for fredsprosessen i Midtøsten. Norge har blant annet av denne grunn lagt vekt på å opptre nøytralt i forhold til partene. Når fredsprosessen nå har stoppet opp, bør også Norge kunne klargjøre syn på hvilke formelle rettigheter som bør ligge til grunn for nye forhandlinger, og Norge bør uttrykke klar støtte til den palestinske flyktningbefolkningens rettigheter.

Svar:

Etter Regjeringens oppfatning foreligger det i utgangspunktet en formell rett til å tilbakevende for de palestinske flyktningene, noe som også reflekteres i FNs generalforsamlings resolusjon 194 av 11. desember 1948. Det følger videre av 4. Genèvekonvensjons art. 49 og regnes dessuten som alminnelig folkerett, at en stat ikke lovlig kan utdrive en befolkning som er under dens kontroll.

Det må imidlertid vurderes hvorvidt andre for-

hold, herunder at det har gått lang tid siden flyktningene forlot Israel, kan få konsekvenser for retten til å tilbakevende. Ettersom det har gått lang tid siden utdrivingen, slik at kun et fåtall av de flyktningene som ble drevet ut i 1948 i dag lever, vil en gjenoppretting av den opprinnelige tilstanden bare i begrenset grad kunne skje i dag. Det er imidlertid et alminnelig folkerettslig prinsipp at en stat som bryter folkeretten pådrar seg erstatningsplikt, hvis folkerettsbruddet ikke kan kompenseres på annen måte. Dette er også kodifisert i art. 91 i 1. tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonene. For flyktninger som ikke kan eller vil vende tilbake, og for senere generasjoners flyktninger, vil således erstatning kunne være et alternativ.

Når det gjelder spørsmålet om hvorvidt Regjeringen vil legge press på Israel for at palestinske flyktningers rettigheter skal bli innfridd, vil jeg få anføre følgende:

Det er Regjeringens holdning at en løsning på Midtøsten-konflikten kun kan finnes gjennom forhandlinger. Hverken selvmordsaksjoner, omfattende militære operasjoner, boikott eller sanksjoner kan bringe varig fred i Midtøsten.

Spørsmålet om palestinske flyktningers rett til

hjemvending er ett av flere viktige spørsmål som Oslo-avtalene fastslår at det skal forhandles om i sluttstatusforhandlingene mellom Israel og PLO. Spørsmålet sto også sentralt i de USA-ledede forhandlingene på Camp David i juli 2000, og i de påfølgende forhandlingsrundene i Taba samme høst. Spesielt i de siste forhandlingsrundene i Taba var det fremgang i arbeidet. Forhandlingsprosessen ble imidlertid som kjent stanset i forbindelse med at statsminister Barak skrev ut nyvalg i Israel. Etter dette har det ikke vært ført sluttstatusforhandlinger mellom Israel og palestinerne.

Det er imidlertid en rekke vanskelige sluttstatusspørsmål som gjenstår, slik som spørsmål om grenser, Jerusalems fremtidige status og rettigheter til vann - for å nevne noen av de vanskeligste sakene. Flyktningspørsmålet kan således ikke behandles isolert. Spørsmålet må ses i sammenheng med alle de øvrige uløste spørsmålene, og må løses innen rammen av en helhetlig sluttstatusløsning. For øvrig bidrar Norge og andre land og aktører aktivt i arbeidet for å komme frem til forslag til løsninger på noen av disse vanskelige spørsmålene, inkludert hva som skal skje med flyktningene.

Spørsmål nr. 415

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland

Besvart 5. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren bidra til at denne personen kan få sitt eiendomsmeglerbrev ved en fornyet behandling av saken?»

Begrunnelse:

En mann fikk avslag på sin klage til Finansdepartementet vedrørende tildeling av eiendomsmeglerbrev (ref. 94/104 Ø TM). Det synes klart at personen likevel har de kvalifikasjoner som skal til ved at han bl.a. har eksamener fra det tidligere utdanningssystem ved Norges Eiendomsmeglerhøgskole. Det forhold at han har havnet mellom flere "stoler" og tatt eksamener på en tid hvor systemet ble endret kan ikke forringe hans muligheter. Her bør finansdepartementet legge byråkratiske hensyn til side og se hen til hensynet bak regelverket: tilstrekkelig kvalifikasjon.

Svar:

Kort om rettslige forhold og studieordningene for eiendomsmeglerutdanningen

Vilkårene for å få utstedt eiendomsmeglerbrev er fastsatt i lov av 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsme-

gling (eiendomsmeglingsloven) § 2-3. Et av flere vilkår som må være oppfylt er at vedkommende har bestått godkjent eiendomsmeglereksamen, jf. § 2-3 første ledd nr. 1. Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at departementet gir nærmere regler om kravene til eksamen og praksis. I forskrift av 20. mars 1990 nr. 177 om eiendomsmegling § 1-1 første ledd heter det at:

"Som godkjent eiendomsmeglereksamen etter lovens § 2-3 annet ledd regnes bestått eksamen fra utdanningsinstitusjon med studieplan og eksamenskrav som Finans- og tolldepartementet har godkjent".

I forskriften § 1-5 annet ledd heter det at:

"For å ha bestått eksamen må kandidaten ha bestått alle fag".

Norges Eiendomsmeglerhøgskole (NEH) hadde inntil 1990 enerett på å avholde eksamen for eiendomsmeglere, jf. forskrift 9. november 1987.

Ved ikrafttreddelsen av den nye eiendomsmeglerloven 1. april 1990 ble eiendomsmeglerutdannelsen lagt om ved at Finansdepartementet den 30. august

1990 godkjente Handelshøyskolen BIs studieplan og eksamenskrav for eiendomsmeglerutdanning.

For å gi studenter som var under utdanning pr. 1. april 1990 anledning til å fullføre alle eksamener under den gamle ordningen, ga en imidlertid overgangsregel NEH fullmakt til å avholde eksamener frem til 1. juli 1992. Denne frist ble imidlertid forlenget til 31. desember 1992 for å gi alle som var i "systemet" anledning til å gå opp til eksamen tre ganger. Det fulgte av forskrift av 9. november 1987 at kandidatene hadde anledning til å fremstille seg til eksamen i hvert fag maksimalt tre ganger.

Utdannelsen ved NEH besto i en praktisk/juridisk eksamen, en eksamen i eiendomsmeglerregnskap og en muntlig eksamen. Det er lagt til grunn at eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved NEH kan erstatte tilsvarende eksamen ved Handelshøyskolen BI, men utdannelsen ved BI er betydelig utvidet med flere fag og eksamener i forhold til utdannelsen ved NEH.

Kort om søkers bakgrunn og behandlingen av søknaden

I den aktuelle saken hadde søker (omtalt som "A" i det følgende) bestått den praktisk/juridiske eksamen ved NEH. "A" har imidlertid vært oppe til eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved NEH tre ganger uten å bestå denne. Av forskrift av 9. november 1987 om eiendomsmeglereksamen § 8 annet ledd fulgte det at en kandidat kan gå opp til eksamen maksimalt tre ganger.

I 1993 besto "A" eksamen i eiendomsmeglerregnskap ved BI.

"A" søkte 5. oktober 1993 om eiendomsmeglerbrev. Kredittilsynet avsto søknaden i vedtak 25. oktober 1993. Vedtaket ble påklaget til Finansdepartementet som i brev av 22. desember 1994 uttalte at en ikke hadde funnet grunn til å omgjøre Kredittilsynets vedtak.

Til grunn for Finansdepartementets vedtak lå en

vurdering av at lovens krav om bestått eiendomsmeglereksamen ikke er oppfylt. "A" mangler eksamen i ett fagområde fra NEH-systemet, mens vedkommende i BI-systemet har bestått en av flere eksamener. Det er videre lagt til grunn at det ikke finnes dispensasjonshjemmel fra kravet til godkjent eiendomsmeglereksamen.

Min vurdering

Dersom søkers utdanning skulle kunne godkjennes kreves det endringer i regelverket for godkjenning av eiendomsmeglerutdanningen.

Jeg kan ikke se at denne saken har avdekket et slikt behov. Jeg vil vise til at søker har brukt sine tre forsøk uten å bestå eksamen i eiendomsmeglerregnskap etter studieordningen til NEH. Han var derfor avskåret fra å få godkjent eiendomsmeglereksamen etter denne ordningen. Dersom en tilsvarende eksamen fra en annen studieordning skulle bli godkjent, vil det kunne bli oppfattet som en usaklig forskjellsbehandling i forhold til andre som tidligere har avsluttet sitt forsøk på å få eiendomsmeglerbrev på grunn av at de ikke hadde bestått de nødvendige eksamenene ved NEH etter tre forsøk. Videre er det grunn til å peke på at en ved vedtagelsen av den nye eiendomsmeglerloven som trådte i kraft 1. april 1990, tok sikte på å skjerpe kravene til den utdannelsen som er nødvendig for å få eiendomsmeglerbrev. Jeg kan derfor ikke se at vedtakelsen av den nye ordningen bør føre til at en person som ikke oppfylte kravene etter den gamle ordningen skal kunne få eiendomsmeglerbrev.

Jeg finner for øvrig grunn til å peke på at det ikke ser ut til å være noe til hinder for at den aktuelle person gjennomfører eksamener og fag han mangler ved BI og deretter søker på nytt om eiendomsmeglerbrev. Dette er for øvrig vedkommende gjort oppmerksom på i departementets tidligere brev av 22. desember 1994 og 15. desember 1997.

Spørsmål nr. 416

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Tore Nordtun

Besvart 5. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Stortinget vedtok våren 1996 omfattende endringer i systemet for skattlegging av kraftverk. Bl.a. ble det vedtatt innført en grunnrenteskatt og at denne skulle omfatte både skatt på kraftproduksjon og skatt på gevinst ved eierskifte og ved leie. Ved eierskifte kommer denne skatten i tillegg til den alminnelige inntektsskatten.

Kan jeg be om en oversikt over hvor store inntekter grunnrenteskatten ved eierskifte har gitt, og over saker der grunnrenteskatt eventuelt ikke er i lag samt begrunnelse for det?»

Begrunnelse:

Det var et bredt flertall i Stortinget som gikk inn for grunnrenteskatt, og at denne skulle erstatte den

tidligere produksjonsavgiften. Begrunnelsene for en grunnrentebeskatning var bl.a. at grunnrente er et godt skatteobjekt, og at den virker nøytralt på bedriftenes investeringsbeslutninger i den forstand at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer gjennomføres uavhengig av skatten på grunnrente. Denne begrunnelsen gjaldt også når kraftverk selges med gevinst.

Jeg er kjent med at aktører har søkt å slippe grunnrenteskatt ved avhending av kraftverk. Jeg har ikke kjennskap til om det har skjedd fritak, men jeg er i tilfelle det har blitt gjort, interessert i å vite hvordan det har skjedd og med hvilke begrunnelser. Og om det ikke er gjort, er jeg interessert i å vite om fritak kan skje når det foreligger en faktisk gevinst av avhendingen.

Svar:

Etter skatteloven § 18-3 sjette ledd skal det ved realisasjon av kraftverk og fallrettigheter svares skatt på grunnrente av en gevinst (heretter kalt grunnrentegevinst) som tilsvarer vederlaget, fratrukket summen av skattemessig verdi av driftsmidler som benyttes i kraftproduksjon, aktiverte kostnader til erverv av vannfall og eventuell negativ grunnrenteinntekt til fremføring. Beskatningshjemmelen omfatter også realisasjon av *bruttolignede* eierandeler i kraftverk. Realisasjon av aksjer eller eierandeler i *nettolignede* selskaper som eier kraftverk, vil derimot ikke utløse grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd.

Departementet har grunn til å tro at hjemmelen for beskatning av grunnrentegevinst ved realisasjon av kraftverk i praksis har kommet til anvendelse i svært få tilfeller. En uformell spørreunde til 10 fylkesskattekontorer og Sentralsskattekontoret for storbedrifter, har bare avdekket at beskatning etter skatteloven § 18-3 sjette ledd har vært aktuelt i ett tilfelle. I det aktuelle tilfellet ble det beregnet grunnrenteskatt av en grunnrentegevinst på 380 mill. kr.

Årsaken til dette er bl.a. at omorganiseringer også innen kraftbransjen og som innebærer overføring/re-

alisasjon av kraftverk, i stor utstrekning har kunnet kan skje etter generelle regler som innebærer at transaksjonene kan gjennomføres med såkalt "skattemessig kontinuitet". Omorganiseringer som gjennomføres etter reglene i:

- skatteloven §§ 11-1 flg. om fusjon og fisjon av selskaper,
- skatteloven § 11-20 om skattefri omdanning av bl.a. virksomhet drevet av kommune, fylkeskommune eller interkommunalt selskap til aksjeselskap eller likeartet selskap og
- skatteloven § 11-21 om skattefri overføring av eiendeler mellom konsernselskaper, vil ikke utløse umiddelbar beskatning. Skatteutsettelsen vil også gjelde grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd.

Ved omorganiseringer som ikke dekkes direkte av ovennevnte generelle regler, kan det også søkes Finansdepartementet om skattelempning etter skatteloven § 11-22. Herunder kan det søkes om lempning for den grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd som omorganiseringen ellers ville utløse.

Skattelempning etter skatteloven § 11-22 kan bare innvilges når "realisasjonen er ledd i en omorganisering eller omlegging av næringsvirksomhet med sikte på å gjøre denne mer rasjonell og effektiv". Lempningsvedtak forutsetter dessuten at "omstendighetene i særlig grad taler for det og det er påtakelig at fritakelsen vil lette omorganiseringen eller omleggingen".

Siden kraftskattereformen har departementet så langt det har vært ansett mulig innen lempningshjemmelens rammer, etterkommet lempningssøknader hvor siktemålet har vært å etablere organisasjonsformer i samsvar med energilovens intensjoner. I perioden 1997 til i dag har departementet fattet lempningsvedtak i ca. 10 saker hvor omorganiseringen ellers ville ha kunnet utløse grunnrentegevinst etter skatteloven § 18-3 sjette ledd.

Spørsmål nr. 417

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant Harald T. Nesvik

Besvart 4. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Antall henvendelser fra folk som har hatt midlertidige ytelser for attføring eller rehabilitering som venter på avgjørelse om uførepensjonering har økt betydelig. Mange opplever at ytelsen faller bort i ventetiden, og de har ingen annen inntekt eller øko-

nomisk ytelse å leve av. Trygdekontoret anbefaler som regel henvendelse til sosialkontoret ved behov for penger til mat.

Er regelverket riktig praktisert når personer som venter på uførepensjon må gå til sosialkontoret for å overleve?»

Begrunnelse:

Den siste tiden har vi registrert et stadig økende antall henvendelser fra personer som har hatt midlertidige ytelser fra folketrygden, attføringspenger eller rehabiliteringspenger. Etter en tid anbefaler legen uførepensjonering og søker om dette. Som kjent har trygdeverket en behandlingstid på 8 måneder. Når søknad om uførepensjon er innlevert, bortfaller tydeligvis retten til attføringspenger eller rehabiliteringspenger. De aller fleste av dem det gjelder har ingen annen inntekt og kan ikke klare seg i 8 måneder uten penger. På trygdekontoret anbefaler man dem å henvende seg til sosialkontoret, noe som virker provoserende på mange. De har vært yrkesaktive gjennom - kanskje et helt liv - og betalt sin skatt og sine trygdeavgifter. De forventer å motta ytelser når sykdom uforskyldt rammer dem - sosialkontoret er ikke et alternativ for de fleste. Det virker som om det må være et "hull" i regelverket dersom den fremstillingen som her er gitt er den korrekte og vanlige i forhold til praksis.

Svar:

Det er et vilkår for rett til uførepensjon at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling og attføring for å bedre inntektsevnen. Dette fordi uførepensjon er en varig ytelse til livsopphold som forutsetter at inntektsevnen er varig nedsatt på grunn av sykdom eller uførhet. Til yrkesaktive ytes i det første året sykepenger. Ved fortsatt arbeidsuførhet kan det ytes rehabiliteringspenger eller attføringspenger, med sikte på å få vedkommende tilbake til arbeid.

Trygdeetaten har en veiviserrolle og et helhetsansvar for sykdomsrelaterte ytelser. Dette innebærer at trygdekontoret må vurdere muligheten for alle relevante ytelser for å unngå stopp av ytelser. Som hovedregel skal rehabiliteringspenger fortsette å løpe mens trygdekontoret utreder uførepensjonssøknaden. I de tilfeller der attføring skal prøves kan det ytes rehabiliteringspenger i ventetid på attføring i inntil 8 uker, for at arbeidskontoret skal kunne behandle søknaden uten stans av ytelsene. På samme måte fortsetter attføringspenger å løpe i inntil 8 uker når attføringen ikke fører frem og saken blir tilbakeført til trygdekontoret. Meningen er da at trygdekontoret innen dette tidsrom skal vurdere om det er grunnlag for rehabiliteringspenger/uførepensjon.

Trygdekontoret kan yte *foreløpig uførestønad* når det er sannsynlig at en person vil få innvilget uførepensjon. Under forutsetning av at vedkommende ikke kan dekke utgiftene til livsopphold ved hjelp av

andre inntekter, kan til ytes foreløpig uførestønad i følgende tilfeller:

Trygdekontoret har vurdert søknaden og kommet med en positiv innstilling til fylkestygdekontoret. (Som treffer det endelige vedtaket om uførepensjon).

På grunnlag av tidligere dokumenter i saken, kommer trygdekontoret til at det er stor grad av sannsynlighet for at vilkårene for rett til uførepensjon er oppfylt. (Dette gjelder selv om de ikke har rukket å lage en innstilling i saken).

Dersom trygdekontoret følger disse oppsatte rutiner for saksbehandling, skulle det bare unntaksvis kunne skje at personer som søker om uførepensjon får stopp i rehabiliteringspengene/attføringspengene mens saken blir utredet i forhold til uførepensjon. Stans av rehabiliteringspenger/attføringspenger vil imidlertid kunne skje der trygdekontoret på grunnlag av innhentede saksopplysninger ikke anser uførepensjon som aktuell ytelse og vedkommende først fremsetter krav om uførepensjon når rehabiliteringspengene/attføringspengene er stoppet. En forlengelse av rehabiliteringspenger/attføringspenger er ikke rimelig i slike tilfeller.

Over halvparten av uførepensjonistene har muskel- og skjelettlidelser og lettere psykiske lidelser. En stor gruppe av søkere til uførepensjon har følgelig lidelser hvor det er lite objektive funn og derfor vanskelig å vurdere om vilkårene for uførepensjon er oppfylt. I forhold til slike lidelser vil det ofte være behov for å følge tilfellet over en lengre tid, for å kunne vurdere om vilkårene for uførepensjon er oppfylt. Muligheten for å kunne tilstå rehabiliteringspenger ut over ett år er fra 2001 utvidet til å omfatte vedlikeholdsbehandling og egentrening, så lenge der er utsikt til bedring av arbeidsevnen. Denne utvidete adgangen til å tilstå rehabiliteringspenger gir større mulighet til å vurdere et tilfelle over tid før spørsmålet om uførepensjon er aktuelt.

Kravet om at hensiktsmessig yrkesrettet attføring skal ha vært forsøkt er skjerpet fra 2001. Dette sikrer en grundig vurdering av inntektsevnen/funksjonsevnen, og trygdekontoret kan få avklart spørsmålet om det er aktuelt å vurdere uførepensjon i god tid før utløp av attføringsperioden.

Dersom de ovenfor nevnte retningslinjene blir fulgt skal det ikke være mange tilfeller hvor en uføresak ikke er utredet før rehabiliteringspenger eller attføringspenger blir stoppet.

Årsaken til slik stans i ytelse i påvente av avgjørelse i uføresak vil som nevnt særlig kunne forekomme i saker hvor trygdekontoret mener vilkårene for å få uførepensjon ikke er oppfylt.

Spørsmål nr. 418

Innlevert 29. mai 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 10. juni 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«I Budsjett-innst. S. nr. 2 for 2001-2002 kap. 328 post 60 ble det av familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vist til hurtigruteskipet MS "Finnmarken" som er utsatt for stort forfall. Komiteen bad departementet vurdere om ikke staten burde ta et ansvar for dette.

Vil Regjeringen komme med forslag til finansiering i Revidert nasjonalbudsjett, for å ivareta komiteens intensjoner?»

Begrunnelse:

Hurtigruteskipet MS "Finnmarken" ligger ved Hurtigrutemuseet i Stokmarknes. Komiteen er gjort kjent med at skipet er utsatt for stort forfall, som følge av at det utsettes for skiftende værforhold, og at det derfor er nødvendig at det bygges inn. En samlet komité har bedt staten vurdere å ta ansvar for dette.

Svar:

Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken på Stokmarknes i Melbu kommune har ved flere anledninger presentert overfor ulike departementer en plan i tre trinn for vedlikehold av hurtigruteskipet MS "Finnmarken". Fase I i planen innebærer landsetting, maling og vedlikehold av skipet. Fase II innebærer bygging av Hurtigrutens Hus. Fase III innebærer oppføring av et vernebygg for skipet.

Etter flere år i opplag uten tilstrekkelig vedlike-

hold, ble skipet satt på land på Stokmarknes i 1999 i samsvar med fase I i ovenfor nevnte plan. Fase I er avsluttet.

Landsettingen ble gjort mulig takket være nærmere 8 mill. kr i støtte fra Kommunal- og regionaldepartementet, Samferdselsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Kulturdepartementet og Miljøverndepartementet. Statstilskuddet ble gitt på vilkår av at det ikke skal gis statlig støtte til fase II i planen (Hurtigrutens Hus) eller en eventuell gjennomføring av fase III (vernebygg). Dette ble formidlet på vegne av staten i brev fra Kommunal- og regionaldepartementet 18. november 1998. I brevet ble det også satt som vilkår at det ikke skal ytes statlige midler til utstillinger i tilknytning til anlegget, og Stiftelsen Hurtigruteskipet Gamle Finnmarken/Hadsel kommune måtte forplikte seg til å ta driftsansvaret for anlegget.

På tross av forutsetningene for statstilskuddet sendte Nordland fylkeskommune, på vegne av de fire nordligste fylkeskommunene, brev til Kulturdepartementet 13. august 2001 hvor Regjeringen bes fremme forslag overfor Stortinget om bevilgning av midler for fase III i planen (bygging av vernebygg for MS "Finnmarken"). Saken ble 18. september 2001 oversendt Miljøverndepartementet.

Revidert Nasjonalbudsjett ble lagt frem 7. mai i år. I overensstemmelse med ovennevnte forutsetninger la Regjeringen ikke frem forslag om statlig finansiering av vernebygg til MS "Finnmarken".

Spørsmål nr. 419

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 5. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Når en offentlig etat fratar eieren av en eiendom den eksisterende mulighet til utkjøring fra eiendommen, er det da ikke kommunalt ansvar å gjenskaffe eiendommen en ny utkjøringsmulighet til offentlig vei på kommunal grunn?»

Svar:

Når vegmyndighetene stenger en eksisterende lovlig avkjørsel som er eneste adkomst til en privat eiendom, har vegmyndighetene plikt til å sørge for en

ny avkjørselsløsning for eiendommen. Dette framgår indirekte av vegloven § 41 og plan- og bygningsloven § 67. Langs riks- og fylkesveger gjelder plikten for staten ved vegkontoret i fylket. Langs kommunale veger gjelder plikten for kommunen.

En ny avkjørselsløsning kan enten avklares gjennom et reguleringsplanvedtak etter plan- og bygningsloven § 27-2, eller gjennom vedtak etter vegloven § 41. Det er ikke noe krav i loven om at den nye private atkomstvegen skal legges på kommunal grunn. For å kunne etablere en hensiktsmessig atkomstløsning vil det kunne være aktuelt å ta i bruk

både offentlig og privat grunn. Dette kan ikke skje uten at det er ervervet nødvendig eiendoms- eller bruksrett til den nye atkomstvegen. Slikt erverv kan enten skje ved avtale eller ved ekspropriasjon etter vegloven § 50 eller plan- og bygningsloven § 35. Den som må avstå grunn eller retter til fordel for atkomst til en annen eiendom, har krav på erstatning i samsvar med ekspropriasjonserstatningsloven.

Erstatningsplikten for vegmyndighetene overfor den som får sin avkjørsel regulert, framgår av vegloven § 41 tredje ledd som har følgende ordlyd:

"Naudsynte utgifter til flytting eller endring av lovleg avkjørsle kan det krevjast vederlag for. Likeeins kan det, i samband med flytting av avkjørsle,

krevjast vederlag for naudsynte utgifter til flytting, endring eller lengning av privat veg fram til avkjørsla. Det same gjeld utgifter til flytting, ombygging eller endring av byggverk eller anlegg som avkjørsla gjer naudsynt. Det skal takast omsyn til verdauke som den nye avkjørsla eller vegen tilfører eigedomen. Dette skjer ved frådrag i vederlaget eller refusjon frå eigaren dersom avkjørsla eller vegen alt er bygd."

Som det går fram av lovteksten, kan vegmyndighetene velge å reetablere den nye atkomsten fysisk eller å yte erstatning tilsvarende kostnadene ved reetablering.

Spørsmål nr. 420

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Bent Høie

Besvart 7. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Lovisenberg Diakonale Sykehus er av Helse Øst tilbudt 55 pst. DRG-refusjon for gjestepasienter.

Hvordan mener helseministeren dette vil berøre pasientenes rett til fritt sykehusvalg?»

Begrunnelse:

Lovisenberg Diakonale Sykehus har i brev av 12. mars d.å. blitt tilbudt 55 pst. DRG-refusjon for gjestepasienter. I publikasjonen "Innsatsstyrt finansiering 2002" fra Helsedepartementet sies det:

"De regionale helseforetakene oppfordres til å inngå avtaler der dette er mulig. Der ikke egne avtaler inngås, gjelder normert pris på 80 pst. av full DRG-pris. Anbefalingen om å velge 80 pst. DRG-pris er basert på en avveining mellom omfordelingseffekter og nødvendig nivå for å sikre at sykehusene ikke skal tape på pasienter som benytter seg av retten til fritt sykehusvalg."

Svar:

Spørsmålet har vært forelagt Helse Øst RHF som opplyser at gjestepasientoppgjøret med andre regionale helseforetak tar utgangspunkt i de normerte prisene på 80 pst. av DRG-prisen. I forhold til Lovisen-

berg Diakonale Sykehus er dette budsjettmessig håndtert ved at den del av basisrammen som gjelder gjestepasienter tilsvarer differansen mellom gjestepasientprisen på 80 pst. av DRG-prisen og DRG-refusjonen sykehusene får for pasienter fra egen region på 55 pst. av DRG-prisen. Beløpet dette utgjør er basert på erfaringstall fra tidligere år.

Dersom antall gjestepasienter overstiger dette, vil sykehuset motta DRG-prisene på 55 pst. fra Helse Øst RHF. Helse Øst RHF vil imidlertid fortsatt motta 80 pst. fra det regionale helseforetaket pasienten er hjemmehørende.

Lovisenberg Diakonale Sykehus er i denne sammenheng behandlet på lik linje med foretakene, da den samme finansieringsmodellen er valgt for disse: Innenfor et volum basert på tidligere erfaringer blir det gitt en kompensasjon tilsvarende 80 pst. av DRG-pris, fordelt med 55 pst. for hver pasient og 25 pst. i basisrammen basert på tidligere års erfaringstall. Aktivitet utover dette blir kompensert tilsvarende 55 pst. av DRG-prisen.

Det er viktig at rammebetingelsene for det frie sykehusvalget kan utvikles og forbedres over tid. Det må anses som positivt at forholdene som her omtales håndteres likt for helseforetak og private.

Spørsmål nr. 421

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Torstein Rudihagen

Besvart 6. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Ifølge medieoppslag var det stor forvirring blant årets avgangselever vedrørende hvilke hjelpemidler elevene kunne ha med seg under eksamen i den videregående skole. Regelverket som Læringssenteret forholder seg til er uklart med hensyn til hvilke hjelpemidler som det er lov til å bruke.

Mener statsråden at eksamen har vært avholdt på en rettferdig måte, og vil statsråden åpne for at de som vil skal kunne få ta eksamen på nytt?»

Svar:

Det er Læringssenteret som har ansvaret for forberedelsene til og gjennomføringen av eksamen i den

videregående skolen. På grunn av den uklarhet som oppsto etter årets eksamensdag i norsk hovedmål om bruk av hjelpemidler, sendte Læringssenteret ut en presisering av hvilke hjelpemidler som er tillatt ved eksamen i de enkelte fag.

Elevene har krav på å møte en eksamenssituasjon preget av forutsigbarhet og like vilkår. Læringssenteret foretar derfor nå en grundig gjennomgang av eksamen i norsk hovedmål, for å vurdere om sensuren blir rettferdig for elevene. Læringssenteret søker i denne sammenheng råd hos sitt sensorkorps.

Jeg avventer nå Læringssenterets vurdering basert på denne gjennomgangen.

Spørsmål nr. 422

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Gunn Olsen

Besvart 7. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Velferdsalliansen organiserer viktige brukerorganisasjoner som taler de fattiges sak. Den har fått avslag på søknad om økonomisk støtte.

Vil sosialministeren se på denne søknaden på nytt og revurdere avgjørelsen?»

Begrunnelse:

I budsjettforslaget for 2002 fra Regjeringen Bondevik sier Regjeringen om bekjempelse av fattigdom følgende: "Samarbeidsregjeringen ønsker et nært samarbeid med kommunene og frivillige organisasjoner."

Velferdsalliansen har blant annet utformet en meget interessant handlingsplan mot fattigdom, og gjør et godt arbeid for å sette de fattiges saker på dagsorden.

Sosial- og helsedirektoratet avslår søknaden om økonomisk støtte. Arbeiderpartiet gikk i budsjettinnstillingen klart inn for en økonomisk stønad innværende år.

Svar:

Sosialdepartementet har delegert til Sosial- og helsedirektoratet å fordele midler og behandle enkelt søknader på kap. 0614 Utvikling av sosialtjenester,

tiltak for rusmiddelmissbrukere mv. post 70 Tilskudd. Dette er gjort for å få en best mulig samlet vurdering av søknadene basert på faglige kriterier.

På bakgrunn av spørsmålet fra stortingsrepresentant Gunn Olsen har jeg undersøkt behandlingen av søknaden fra Velferdsalliansen nærmere. Velferdsalliansen har søkt tilskudd hvert år fra 1999. I 1999 fikk organisasjonen 20 000 kr til dekning av møteutgifter. I de etterfølgende år har Velferdsalliansens søknader ikke nådd opp etter en samlet prioritering. Det kan opplyses at det er mottatt søknader for et samlet beløp som langt overstiger budsjettrammen.

Formålet med bevilgningen er å støtte private stiftelser, selskaper og organisasjoner som iverksetter tiltak innen forebygging, omsorg, behandling og ettervern. I sin begrunnelse for avslaget på søknaden har Sosial- og helsedirektoratet lagt vekt på at midlene i hovedsak skal gå til heldøgns omsorgs- og rehabiliteringstiltak, samt ulike former for individrettet bistand i nærmiljøene som bolig- og overnattingstilbud, møtesteder, kvalifiseringstiltak og nettverksarbeid.

Årets søknad fra Velferdsalliansen er begrunnet med et ønske om å bidra med sin samlede brukerkompetanse i fattigdomsbekjempelsen i Norge. Søknaden gjelder i hovedsak dekning av utgifter til Velferdsalliansens generelle drift, herunder lønn, hus-

leie, strøm mv., og ligger derfor i grenseland i forhold til bevilgningens formål.

Velferdsalliansen vil på linje med de andre brukerorganisasjonene få rik anledning til å bidra med sin samlede brukerkompetanse i det videre arbeidet med tiltak for å bekjempe fattigdomsproblemet. Sosialministeren har allerede hatt kontakt med brukerorganisasjonene, og kontakten vil bli videreført i for-

bindelse med utarbeiding av en stortingsmelding om tiltak for å bekjempe fattigdommen i Norge. Velferdsalliansen vil være en viktig samarbeidspartner også i det videre arbeidet med stortingsmeldingen.

På bakgrunn av opplysningene fra Sosial- og helsedirektoratet finner jeg ingen grunn til å overprøve de vurderinger som ligger til grunn for avslaget på Velferdsalliansens søknad.

Spørsmål nr. 423

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Heikki Holmås

Besvart 6. juni 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I Holmgang på TV 2 29. mai sa statsministeren at han skulle se på det dramatiske ved at folk fikk urimelige husleieøkninger.

Betyr dette at statsministeren er villig til å vurdere å styrke bostøtten for dem som fikk mindre som følge av årets statsbudsjett eller å innføre et husleievern for leietakere som bor i kommunale boliger?»

Svar:

Jeg vil først kommentere de opplysninger som fremkom i Holmgang 29. mai om endringer i bostøtten for minstepensjonist Petra Kvamsdal fra Lindås kommune. Det var et opplag i Dagbladet 10. mai om samme sak.

Bostøtten utbetales tre ganger i året og gjøres automatisk på basis av registerdata som meldes inn av kommunene.

Bostøtten for Petra Kvamsdal har gått ned fra 6 297 kr i 3. termin 2001 til 5 781 kr for 1. termin 2002. Det vil si at den er redusert med ca. 500 kr per termin eller ca. 1 500 kr per år. Dette er en konsekvens av inntektsøkning, og regelverksendringer som ble gjort i fjor.

Lindås kommune har fra i fjor høst begynt å kreve kostnadsdekkende leie fra sine leietakere. Lindås kommune har opplyst at husleieøkningen for denne trygdeboligen gjelder fra 1. mai i år. Husleieøkningen er dermed ikke med i beregningen for bostøtte for 1. termin 2002. Husleien har økt fra 3 125 kr per måned til 4 500 kr per måned fra 1. mai 2002.

Når husleieøkningen meldes inn i bostøttesystemet vil også utbetalingene fra og med 2. termin 2002 bli endret. På basis av de opplysningene om husleie som nå er gitt vil bostøtten øke til 9 631 kr per termin. Denne bostøtten vil bli utbetalt i september, og vil gjelde for månedene mai, juni, juli og august. Dette innebærer at bostøtten vil dekke ca. 70 pst. av godkjente boutgifter.

Lindås kommune skal etablere en kommunal bostøtteordning som Petra Kvamsdal vil bli berørt av. Lindås kommunestyre har ennå ikke vedtatt den endelige utformingen av denne ordningen, men regner med at dette vil skje i løpet av juni måned. Jeg kan derfor ikke nå si noe om hva som vil bli de faktiske boutgiftene til Petra Kvamsdal, men dette er en ordning som vil komme på toppen av den statlige og vil bidra til at de faktiske boutgiftene blir enda lavere.

Videre vil jeg understreke at Regjeringen ønsker å vurdere bostøtten. I forbindelse med Regjeringens arbeid for bekjempelse av fattigdom er bostøtten sentral. Vi vurderer både om bostøtten treffer de med de største behovene, og om bevilgningen er høy nok til at vi når målsettingene våre om at husstander med lave inntekter skal kunne få tilfredsstillende bolig.

I årets statsbudsjett var formålet å målrette bostøtten mer mot de med høye boutgifter. Boutgiftstaket ble hevet med 5 000 kr i byene Oslo, Trondheim, Bergen og Stavanger. Til nå ser vi at regelverksendringene har gitt en positiv effekt for minstepensjonister og andre trygdete grupper med høye boutgifter i Oslo spesielt.

15 709 husstander har fått økt sin tilkjente bostøtte fra 3. termin 2001 til 1. termin 2002. Disse har gjennomsnittlig fått 1 372 kr mer i bostøtte 1. termin 2002. Hovedforklaringen på at disse mottakerne får økt sin bostøtteutbetaling er at de i gjennomsnitt har hatt en inntektsnedgang på 4 pst. samt en økning i boutgiftene på 11 pst. Både inntektsnedgang og økning i boutgiftene er effekter som fører til økt bostøtte.

For at disse mottakerne skulle få mer utbetalt i bostøtte innenfor de budsjetttrammer som Stortinget vedtok i fjor var det nødvendig å heve satsen for minste rimelige boutgifter. Denne ble økt fra 15 pst. til 17 pst.

76 170 mottakere fikk redusert sin støtte fra 3. termin 2001 til 1. termin 2002. Disse hadde i gjennomsnitt en inntektsøkning på 10 pst. og en økning i boutgiftene på 2 pst. Dette førte til en gjennomsnittlig

reduksjon i støtten på 1 000 kr. En kraftig økning av inntekten samtidig med at tabellen for rimelige boutgifter er justert, fører til en større andel rimelige boutgifter. Vi må være litt forsiktige med å trekke for raske konklusjoner på om nedgangen i utbetalinger skyldes endringer i regelverket eller endringer i inntekt.

Det er ikke aktuelt for Regjeringen å innføre et særskilt husleievern for leietakere i kommunale boliger. Jeg viser imidlertid til det husleievernet som allerede er lovfestet i husleieloven. Husleieloven har definert en øvre grense for husleie som *gjengs leie*. Gjengs leie refererer til det generelle leieprisnivået

som er etablert på stedet. Husleieloven setter også begrensninger på hvor mye leien kan økes hvert år. Dette er en bestemmelse som er særlig aktuell for mange kommuner. Det er den siste tiden igangsatt arbeid med å heve svært lave husleier i en del kommunale utleieboliger. Kommunene ønsker å heve leien til kostnadsdekkende husleie, noe Kommunal- og regionaldepartementet tidligere har anbefalt kommunene. For kommunene er det en fordel at kostnadene ved boligtilbudet synliggjøres. Leietakere med lave inntekter oppfordres til å søke statlig bostøtte, og kommunene oppfordres til å innføre kommunal bostøtte dersom det skulle vise seg å være nødvendig.

Spørsmål nr. 424

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 6. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Gjennom et feltarbeid i Vågan kommune skulle man gjennom GROKOM-prosjektet bevise at med enkle teknologiske løsninger kan hjemmehjelperne tilbringe mer tid sammen med klientene. Sosialdepartementet har sagt nei til å bevilge midler til dette prosjektet, som skulle gi oss praktisk erfaring og kunnskap om bruk av teknologi.

Vil Sosialdepartementet vurdere dette prosjektet på nytt ved nye utfyllende søknader, og hvordan vil Sosialdepartementet løse framtidens bemanningsproblem i pleie- og omsorgssektoren?»

Begrunnelse:

Vi vet at vi har en økende underdekning på personellsiden innen pleie og omsorg, og vi ser at med enkle teknologiske hjelpemidler kan man utføre en del tilsynsoppgaver.

Ved bruk av tyngre løsninger kan man etablere te-lebasert tilsyn og fjernkonsultasjoner og dermed bidra til å effektivisere tyngre tilsynsfunksjoner.

Erfaringer fra Alta har vist at hjemmesykepleierne kan tilbringe mer tid sammen med klientene dersom de får adgang til journalen mens de er ute blant klientene.

Det bør være av stor betydning for det offentlige å skaffe seg kunnskaper om og erfaring med telebasert tilsyn og bruk av teknologiske løsninger i pleie- og omsorgssektoren. Målet med GROKOM er nettopp dette.

Svar:

Da departementet behandlet GROKOM-søknaden fra Nasjonalt senter for telemedisin, et 4-årig

prosjekt på til sammen 40 mill. kr i 2001, besluttet departementet at et prosjekt med dette tema bør bygge videre på det som allerede er iverksatt. Departementet ønsket å samle og sammenstille erfaringer fra eksisterende prosjekter og formidle disse videre til andre kommuner.

Norge var svært tidlig ute med å ta i bruk ny teknologi - smarthusteknologi - i pleie- og omsorgssektoren. Smarthusteknologi gir muligheter til kontroll og styring av funksjoner i en bolig, og til kommunikasjon ut og inn av bolig. Av pågående aktiviteter kan nevnes:

1. Rapporten "*Studie av status i bruken av og erfaringer med smarthus i pleie- og omsorgstjenesten*", Deltasenteret, Levekårsavdelingen, Sosial- og helsedirektoratet og Nasjonalt senter for telemedisin (januar 2002).

Studien omfatter 26 kommuner som har boliger med smarthusteknologi, og 20 kommuner som har planlagt boliger eller vist interesse for teknologien. Fire av kommunene har blitt grundigere kartlagt ved strukturerte intervjuer.

Studien viste at smarthusteknologien blir anvendt i omsorgsboliger og i enkelte sykehjem. Lederne i omsorgsboligene viste til at bruk av smarthusteknologi kan avlaste personalet i en del av de kontrolloppgavene de har i dag, og at kommunikasjon, planlegging og styring av tjenestene kan forenkles.

Sosial- og helsedirektoratet vil etter planen få gjennomført en videreføring av ovennevnte studium.

2. En veileder er utarbeidet av Deltasenteret og sendt bl.a. til alle kommuner: *Veileder i smarthusteknologi, del 1*.

Målgruppen for veilederen er personer som vil vite mer om hva som kreves for å ta i bruk smarthus-

teknologi for eldre og funksjonshemmede. Det kan være planleggere i kommunen, helse- og sosialpersonell som deltar i planarbeidet, ansatte i tekniske avdelinger og politikerne som fatter de overordnede beslutningene.

Det planlegges å utarbeide en del 2 av veilederen. Den vil ha beskrivelser av selve planleggingsprosessen knyttet til valg av løsninger i ulike sammenhenger.

3. Det er gjort en nordisk forstudie som vurderte mulige felles retningslinjer for smarthus i Norden.

4. Forskningsstiftelsen Fafo har gjort et forprosjekt "*Omsorgsteknologi i smarthus*".

I notatet drøftes ulike tilnærminger til og forståelser av omsorgsteknologiske løsninger integrert i smarthus. Fafo har fått innvilget midler til et hovedprosjekt av IT-funk.

Bruk av smarthusteknologi som en integrert del

av pleie- og omsorgstjenesten reiser flere *etiske og juridiske problemstillinger*. Dette området er i liten grad regulert gjennom lovverket. Det er derfor viktig med grundige etiske vurderinger for å ivareta rettsikkerheten og integriteten til den enkelte tjenestemottaker. Jeg vil i denne forbindelse også vise til at Sosialdepartementet har sendt ut på høring lovforslag om rettigheter for og begrensninger og kontroll med bruk av tvang mv. overfor personer med demens, hvor bl.a. bruk av varslings- og peilesystemer er regulert.

Sosial- og helsedirektoratet står fra 1. januar 2002 for finansiering av den type prosjekter det her er snakk om. Direktoratets kriterier for tildeling av tilskudd er basert på en helhetlig faglig tilnærming. Generelt er søknadsmassen større enn bevilgningene. Det er derfor behov for en streng prioritering i tildelingen.

Spørsmål nr. 425

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 10. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hva er framdriften i utarbeidelsen av en egen hundelov, og vil justisministeren bidra til et sterkere rettsvern for barn og andre som utsettes for aggressive hunder, f.eks. gjennom avliving av slike hunder?»

Begrunnelse:

Straffelovskommisjonen går i sin delutredning VII, NOU 2002:4, inn for at straffeloven § 354 andre ledd erstattes av tilsvarende bestemmelser i en ny lov om hunder og hundehold. Straffelovskommisjonen viser samtidig til at Justisdepartementet nettopp utreder en slik egen hundelov. Høringsnotatet om opprettelsen av en hundelov ble utarbeidet 31. oktober 2000. 31. januar 2002 ble en 7-åring drept av hunder på Vest-Torpa.

Svar:

Ved brev 27. oktober 2000 sendte Justisdepartementet et utkast til ny lov om hundehold på offentlig høring, med frist 1. mai 2001. Departementet har mottatt om lag 150 høringsuttalelser, med til dels omfattende merknader. Departementet har gjennomgått og systematisert merknadene, og arbeider for tiden med å forberede en proposisjon om ny lov om hundehold. Høringen, samt undersøkelser og erfaringer

gjort etter at høringsnotatet ble sendt ut, gir departementet et omfattende grunnlag for det videre arbeidet med lovsaken. Mye tyder på at gjeldende regelverk ikke i tilstrekkelig grad motvirker problematisk hundehold som kan være et hverdagsproblem for mange mennesker, og som i ytterste konsekvens har ført til dødsfall og alvorlige angrep rettet mot barn.

Det fremstår som et krevende arbeid å skulle utforme nye lovregler om hundehold som skal motvirke problematisk hundehold uten å ramme i uønsket stor grad gode hundeholdere, eller motsatt: som gir rimelig rom for godt hundehold uten samtidig også å gi godt rom for problematisk og farlig hundehold. Ved proposisjonsarbeidet skal et betydelig antall enkeltspørsmål gjennomgås og vurderes. Høringen, pressedebatten, henvendelser til departementet og møter og samtaler departementet har hatt med engasjerte organisasjoner og enkeltpersoner viser at saken gjelder konfliktfylte og til dels vanskelige spørsmål der mange har sterke meninger i ulike retninger. Jeg kan ikke nå gå nærmere inn på hvilke konkrete lovendringer som vil bli foreslått ved proposisjonen for å ivareta ovennevnte hensyn.

Proposisjonen vil bli meldt på vanlig måte når saken er tilstrekkelig klar til det. Jeg tar sikte på at det blir i høstsesjonen 2002 eller vårsesjonen 2003.

Spørsmål nr. 426

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 7. juni 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråden at det harmonerer med Grunnloven § 110a og folkerettslige forpliktelser at rettshjelpstilbudet til den samiske befolkning er redusert, og akter statsråden å foreta seg noe i forbindelse med disse dokumenterte forhold?»

Begrunnelse:

Da Stortinget vedtok at rettshjelpskontoret i Indre Finnmark skulle følge saksinntaksreglene i rettshjelpsloven var Stortinget ikke informert om det særskilte behov for rettshjelp i samiske områder. Konto- rets saksinntak har gått ned med 75 pst. etter at de nye saksinntaksreglene trådte i kraft fra 1. januar 2002. Det foreligger solid forskning som viser at det fins et rettshjelpsbehov i samiske områder som langt overstiger behovet ellers i Norge.

Svar:

Rettshjelpskontoret i Indre Finnmark ble etablert som et prosjekt i 1987 i samarbeid mellom Forbrukerrådet, fylkesmannen i Finnmark og kommunene Tana, Karasjok og Kautokeino. Nesseby kommune ble med i ordningen fra 1994. I 1997 ble ordningen permanent. Målsettingen med kontoret var å etablere en modell for rettshjelpstilbud i utkantstrøk. Samtidig ble minoritetspolitiske hensyn tillagt vekt. De nevnte kommunene hadde og har lav advokatdekning, og en stor del av befolkningen er samisk-talende. Rettshjelpen ble ytet gratis til befolkningen uten hensyn til inntektsgrensene i rettshjelpsloven.

I St.meld. nr. 25 for 1999-2000 Om fri rettshjelp ble rettshjelpskontoret omtalt. Meldingen inneholdt ingen forslag til endringer i kontorets virksomhet. Meldingen inneholdt for øvrig et eget kapittel om rettshjelp og menneskerettigheter (meldingens side 51 flg.), hvor blant annet rettshjelpsordningens forhold til menneskerettskonvensjonene ble drøftet.

I innstillingen til rettshjelpsmeldingen (Innst. S. nr. 181 for 1999-2000) side 8, skriver imidlertid en enstemmig justiskomite i tilknytning til spørsmålet om ulike statlig støttede rettshjelpsprosjekter blant annet:

"Dersom slike prosjekter skal være berettiget offentlig støtte, bør de i hovedsak drive etter rammene for rettshjelpsloven. Det vil for eksempel innebære at rettshjelpskontoret Indre Finnmark, for å få statlig støtte, ikke lenger skal gi gratis rettshjelp til alle, men følge retningslinjene for fri rettshjelp."

Det er disse merknadene som Justisdepartementet har forsøkt å følge opp i forhold til rettshjelpskontoret i Indre Finnmark. Det innebærer blant annet at man som hovedregel må fylle inntektsvilkårene i rettshjelpsloven og at det skal betales en egenandel. Denne er imidlertid kun satt til 300 kr ved bruk av kontorets tjenester. Ellers er som kjent hovedregelen at man skal betale en grunnandel på 300 kr pluss 25 pst. av de samlede rettshjelpskostnadene.

Det bør nevnes at mens de ovennevnte kommuner ikke lenger bidrar med økonomisk støtte til kontoret, har staten opprettholdt sitt bidrag til driften av kontoret. I 2002 utgjør dette 1 197 994 kr.

Når man skal vurdere Grunnloven § 110a og Norges folkerettslige forpliktelser finner jeg ellers grunn til å nevne at Justisdepartementet ved flere avgjørelser i klagesaker over avslag på ordinære søknader om fri rettshjelp (altså søknader under den ordinære rettshjelpsordningen) har lagt til grunn en positiv særbehandling av søknader fra samer og innvilget fri rettshjelp i tilfeller som ellers ville blitt avslått.

Jeg kan vanskelig se at de retningslinjer for driften av rettshjelpskontoret i Indre Finnmark som ble trukket opp i Innst. S. nr. 181 for 1999-2000, er i strid med Grunnloven § 110a og Norges folkerettslige forpliktelser. Det står fast at den samiske befolkning har et særlig tilbud som i positiv forstand avviker fra det tilbudet befolkningen for øvrig har.

Spørsmål nr. 427

Innlevert 30. mai 2002 av stortingsrepresentant John I. Alvheim

Besvart 12. juni 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I våre naboland Danmark og Sverige benyttes PET-teknologi for å fastslå diagnosen ved flere kreftformer. Dette utstyret bidrar til å oppdage små kreftsvulster på et tidlig stadium og til med stor sikkerhet å fastslå den nøyaktige diagnose og kreftform som er til stede hos pasienten. Norske pasienter har ennå ikke fått tilgang til denne teknologien.

Jeg har informasjon om at helseministeren vurderer innføring av slik teknologi i Norge, og tillater meg å spørre helseministeren når en avgjørelse blir tatt?»

Begrunnelse:

I mer enn 20 år har, så vidt jeg vet, Danmark og Sverige hatt røntgeninstrumentet PET-teknologi (Positron-emisjons-tomografi) som gir legene med stor grad av nøyaktighet å fastslå diagnosen ved flere kreftformer. Ved å benytte dette utstyret til kontroll under behandlingen kan effekten av behandlingen umiddelbart konstateres og eventuelle korrektive tiltak iverksettes, ifølge den informasjon jeg har motatt. Kapasiteten ved bruk av dette utstyret skal være mangedoblet i forhold til kapasiteten på CT og MR som er det utstyr som benyttes i Norge. Norge har, ifølge mine opplysninger, kompetanse til å ta i bruk slikt utstyr umiddelbart og det virker lite forståelig at dette ikke skal kunne komme norske kreftpasienter til gode. Det er kostbart utstyr det er snakk om, men jeg stiller spørsmålsteget ved om slike argumenter skal kunne benyttes i dagens Norge når vi vet hvilke lidelser, og hvilken angst pasienter med ulike kreftformer må leve med. Også barn rammes av slike lidelser og det bør ikke være mulig å la eventuelle økonomiske hensyn hindre at medisinsk teknisk utstyr som kan redusere lidelser for så mange blir tatt i bruk.

Svar:

Innføring av PET-teknologi (Positron-emisjons-tomografi) i Norge er en kompleks problemstilling, der ulike aspekter må vurderes. Bruksområdene anføres å være forskningsformål og klinisk diagnostikk av pasienter. Investeringskostnadene vil være betydelige.

Departementet har hatt til vurdering etablering og finansiering av et PET-senter i Norge. Det er foreslått å etablere et nettverk og senter for PET i Norge med organisatorisk forankring gjennom Universitetet i Oslo og i samarbeid mellom Rikshospitalet HF og Det norske radiumhospitalet HF. Forslaget innebærer at det etableres to billeddannende enheter, en i Riks-

hospitalet og en i Radiumhospitalet. Denne saken har vært grundig vurdert i departementet, ved de aktuelle sykehusene og av andre relevante instanser.

Prinsipielt er jeg positiv til og åpen for å ta i bruk ny medisinsk teknologi. Dette gjelder også PET-teknologi. Men det er nødvendig å vurdere kostnader ved investering og drift og nytteverdien i pasientbehandling.

Senter for medisinsk metodevurdering (SMM) fikk i 1999 i oppdrag å vurdere aktuelle kliniske indikasjoner for bruk av PET. Rapporten forelå i november 2000 (SMM-rapport 8/2000). I rapporten skriver SMM at den verdi som PET kan ha som diagnostisk verktøy i forhold til pasienter, fremdeles er uavklart. For visse sykdommer, herunder enkelte kreftsykdommer, er det indikasjoner på at diagnostikken kan bedres, men det gjelder i hovedsak for undergruppering av pasienter. Det mangler, ifølge SMM, i hovedsak vitenskapelig dokumentasjon for PETs betydning for valg av behandling og pasientens sykdomsforløp.

Erfaringer fra Skandinavia viser at anvendelsesområdet til de maskinene som er i bruk, først og fremst har vært og er forskningsformål.

SMM konkluderer således med at det fremdeles mangler god dokumentasjon om hvordan bruk av PET innvirker på pasientenes behandling og sykdomsforløp. Styringsgruppen for SMM anbefaler at eventuell bruk av PET-teknologien i Norge må skje i forbindelse med kliniske forskningsprosjekter. SMM opplyste i november 2001 at tilrådingene i rapporten fra 2000 fremdeles står ved lag.

En komité, PET-komiteen, oppnevnt av Universitetet i Oslo la i januar 2001 frem en rapport om bruk, lokalisering og finansiering av et PET-senter i Oslo. Denne komiteen mener at det kan være aktuelt med 2 500 undersøkelser årlig i Norge, basert på data fra USA.

Investeringskostnader samlet for det foreslåtte PET-nettverk i Oslo er omkring 100 mill. kr, ifølge PET-komiteen. Ulike finansieringsmodeller har vært drøftet. En industriell partner har gitt tilbud om delfinansiering og Norges forskningsråd vil yte en andel. Den resterende halvparten (50 mill. kr) anmoder PET-komiteen om at finansieres ved en fordeling mellom Universitet i Oslo og departementet. I tillegg til dette kommer løpende driftskostnader, der anslagene er usikre.

Etter min vurdering er kostnadene ved etablering av et PET-senter, med utgangspunkt i forslaget om et PET-nettverk i Oslo, betydelige. Antall undersøkelser med klinisk nytteverdi, synes ennå usikkert. Ved

innføringen av ny teknologi bør nytten og kostnads-effektivitet av tiltaket vektlegges. De vurderinger som Senter for medisinsk metodevurdering har gjort, må etter min mening tillegges betydelig vekt i denne sammenheng. Samtidig må prioritering av PET vurderes opp mot alternative tiltak og investeringer i helsetjenesten.

Jeg ser imidlertid at PET kan være en viktig forskningsstrategisk utfordring.

Arbeidet med vurdering av etablering av et PET-senter i Norge pågår fremdeles. Helsedepartementet er i denne sammenhengen i en god dialog med de aktuelle forskningsmiljøene og med representanter for relevante interessenter. Konklusjonene er derfor ikke ferdige ennå.

Spørsmål nr. 428

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«SFT har gitt tilsagn om gjennomføring av et eksperiment i Norskehavet som innebærer dumping av flere tonn CO₂ på 800 meter dypt vann nordvest for Kristiansund. Til tross for at tilsvarende prosjekt ikke fikk tillatelse utenfor Hawaii er det ikke blitt gitt formell utslippstillatelse eller gjennomført høring.

Støtter statsråden SFT sin vurdering i denne saken, og mener statsråden at saken har vært gjenstand for en tilfredsstillende saksbehandling?»

Begrunnelse:

Norsk institutt for vannforskning (NIVA) søkte 18. januar 2002 om tillatelse til å slippe ut totalt 5,4 tonn flytende CO₂ på ca. 800 meters dyp ved Storegga, ca. 110 km nordvest for Kristiansund sommeren 2002. Søknaden er levert på vegne av Norges forskningsråd (NFR) og en internasjonal forskningsgruppe. Denne gruppen har arbeidet med såkalt 'havlagring' av CO₂ i en årrekke, og har planlagt et CO₂Experiment på Hawaii som opprinnelig skulle vært gjennomført sommeren 2000. På grunn av lokal og miljømessig motstand har prosjektet vært utsatt en rekke ganger, og til sist ble søknaden avslått av amerikanske myndigheter. Da ble prosjektet flyttet til Norge, hvor SFT ga saken en saksbehandling på mindre enn 5 dager.

Det framkommer av prosjektbeskrivelsen at forsøket vil ha enkelte negative biologiske effekter både på fisk, bunndyr og andre forhold, selv i liten skala. I større skala, som dette er et forstudie til å gjennomføre på sikt, vil de direkte effektene være mer alvorlige. Dersom slike eksperimenter likevel skulle kunne bli tillatt gjennomført i norske fiskeriområder, er det rimelig å kunne forvente å sannsynliggjøre funn av viktige resultater. I denne sammenhengen framstår selv et såkalt 'vellykket eksperiment' som bortkastet kunnskap, ettersom det fortsatt vil være umulig for

verken dette eller andre forskergrupper å garantere at CO₂ som blir pumpet ut i de frie vannmasser ikke vil stige opp i atmosfæren og forårsake klimaendringer.

Svar:

Spørsmålet gjelder Statens forurensningstilsyns (SFTs) håndtering av en søknad fra Norsk institutt for vannforskning (NIVA) om tillatelse til å slippe ut flytende CO₂ i Norskehavet i forbindelse med et forsøk med deponering av CO₂ på dypt vann sommeren 2002.

Forsøksprosjektet er en del av et internasjonalt havlagringsprosjekt og tar sikte på å fremskaffe mer kunnskap om deponering av CO₂ som mulig klimatilstand. Forsøket skal etter planen strekke seg over en periode på 10 dager i tidsrommet 22. juli til 11. august d.å. I denne perioden ønsker en forskningsgruppe å gjennomføre flere delforsøk med slik deponering nær havbunnen. Hvert utslipp vil maksimalt være på 540 kg. Den totale mengde CO₂ som skal slippes ut er begrenset til 5,4 tonn.

SFT ga i brev til NIVA av 25. januar d.å. uttrykk for at forsøket ikke krever utslippstillatelse etter forurensningsloven § 11. SFT begrunnet dette standpunktet med å vise til forurensningsloven § 8. Etter denne bestemmelsen kan forurensning "som ikke medfører nevneverdige skader eller ulemper" finne sted uten tillatelse etter § 11.

Deponering av CO₂ nær havbunnen har ikke tidligere blitt utprøvet. Etter det Miljøverndepartementet erfarer, knytter det seg en viss faglig berettiget tvil til effektene av slike utslipp av CO₂. Selv om det dreier seg om svært små utslippsmengder, kan utslippene forventes å medføre visse tidsavgrensede forandringer i vannets kjemi i nærheten av utslippsstedet - herunder pH-endringer og redusert innhold av oksygen. Det synes å herske en viss usikkerhet ved om og i hvilken grad utslippene også kan påvirke fau-

naen rundt utslippsstedet. Et av formålene med forsøket er nettopp å øke kunnskapen om biologiske effekter fra utslipp av CO₂ i havet.

Miljøverndepartementet har merket seg at den amerikanske miljøvernmyndigheten EPA (U.S. Environmental Protection Agency), i likhet med SFT, har mottatt søknad om et forsøksprosjekt med deponering av CO₂ i havet. Miljøverndepartementet er kjent med at det har vært gjennomført offentlige høringer om saken og at saken fortsatt er til behandling hos EPA. For øvrig dreier det amerikanske forsøket seg om en større mengde CO₂.

Selv om forsøket i Norskehavet innebærer utslipp av svært begrensede mengder CO₂, er det knyttet faglig tvil til om CO₂-utslippene vil medføre "nevneverdige skader eller ulemper". På bakgrunn av denne usikkerhet, mener Miljøverndepartementet at det er riktig at søknaden konsesjonsbehandles etter forurensningsloven. Berørte instanser vil dermed få anledning til å uttale seg om saken, og det kan bli aktuelt å stille vilkår i en eventuell utslippstillatelse.

SFT vil nå konsesjonsbehandle søknaden fra NIVA.

Spørsmål nr. 429

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 7. juni 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Eiere av såkalte prydfjærfe, og folk som ønsker å importere slike, opplever at de er underlagt et regelverk som både er firkantet og uforutsigbart når det gjelder import av slike dyr til Norge. Det oppleves også som om regelverket i Norge praktiseres betydelig strengere enn hvordan tilsvarende regelverk fortolkes i EU.

Vil miljøvernministeren bidra til å gjøre regelverket for import av slike dyr klarere og mer forutsigbart enn det er i dag?»

Begrunnelse:

Eiere av prydfjærfe som ønsker å importere flere dyr, opplever at myndighetenes behandling av søknader blir behandlet på forskjellig grunnlag og at det ikke blir brukt noen enhetlig begrunnelse for avslag. Det hevdes også at regelverket i Norge er betydelig strengere enn i EU, og at det er forbud mot å importere dyr til Norge som det er lov til å importere til EU. Det er manges oppfatning at dagens praktisering av regelverket bidrar til ulovlig import fordi det er liten tiltro til den måten som regelverket praktiseres på i dag.

Jeg viser til tidligere svar fra landbruksministeren på samme spørsmål, og at landbruksministeren i sitt svar viste til at miljøvernministeren er rett adressat for spørsmålet.

Svar:

Prydfjærfe er en dyregruppe der innførsel til Norge berøres av lovverk under både Miljøverndepartementets og Landbruksdepartementets ansvarsområde. Et tilsvarende spørsmål som det ovennevnte, er tidligere besvart av landbruksministeren med hensyn

på Landbruksdepartementets ansvarsområde, jf. landbruksministerens svar på spørsmål nr. 396.

Det aktuelle lovverket under Miljøverndepartementets ansvarsområde er viltloven. Etter viltloven § 47 er det uten Direktoratet for naturforvaltnings samtykke forbudt å innføre viltarter til Norge eller sette ut viltarter eller underarter som ikke fra før forekommer i distriktet. Hensikten med bestemmelsen er å unngå uheldig spredning av fremmede arter. Vi har i Norge erfaring med at spredning av fremmede arter kan være et problem. Introduksjonen av mink i norsk fauna er ett eksempel. Viltlovens bestemmelse må sees i sammenheng med at Norge har forpliktelser etter både FNs konvensjon om biologisk mangfold og Bern-konvensjonen i forhold til innførsel av fremmede arter. Etter konvensjonen om biologisk mangfolds artikkel 8h er Norge forpliktet til så langt det er mulig og hensiktsmessig å hindre innføring av, kontrollere og utrydde fremmede arter som kan true økosystemer, arters leveområder eller arter. Etter Bern-konvensjonens artikkel 11, 2.b er Norge forpliktet til å føre streng kontroll med innføringen av fremmede arter.

I tråd med viltloven § 47 skal det ved enhver innførsel av prydfjærfe og andre fuglearter til Norge på forhånd foreligge tillatelse fra Direktoratet for naturforvaltning. Det er viktig å være oppmerksom på at en tillatelse fra landbruksmyndighetene etter det regelverket de forvalter, ikke fritar fra kravet etter viltloven § 47. Ved innførsel av levende prydfjærfe er det nødvendig med innførsellatelse både fra Statens dyrehelsetilsyn og fra Direktoratet for naturforvaltning. Direktoratet for naturforvaltning opplyser at i praksis skjer det et samarbeid mellom viltmyndigheter og landbruksmyndigheter før en søker får svar. På bakgrunn av søknader har direktoratet hittil

gitt tillatelse til innførsel eller hold av en rekke arter prydfjærfe, fordelt på ca. 60 arter hønsefugler etc. og ca. 20 arter andefugler.

Direktoratet arbeider med å etablere en liste over de fugleartene som det allerede er gitt tillatelse til innførsel av i henhold til viltlovens bestemmelser, og som i framtiden kan aksepteres innført uten særskilt tillatelse fra direktoratet. En slik liste vil bli lagt ut på Internett, og vil gjøre det enklere å orientere seg for de som ønsker å innføre prydfjærfe og andre fugler til

Norge. Jeg viser til direktoratets planer på dette punkt og antar at en slik liste tilgjengelig på Internett vil bidra til større forutsigbarhet for alle som ønsker å importere prydfjærfe.

For øvrig viser jeg til at utredning av regelverk for introduksjoner av fremmede arter inngår blant oppgavene til det offentlig oppnevnte Biomangfoldlovutvalget. Dette utvalget er opprettet for å utrede et nytt lovgrunnlag for samordnet forvaltning av biologisk mangfold.

Spørsmål nr. 430

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 6. juni 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Adventistsamfunnet praktiserer tiende som et prinsipp, dvs. at man bidrar med 10 pst. av sine inntekter til trossamfunnets virke. Et av medlemmene fikk økonomiske problemer, og så seg tvunget til i en overgangsperiode å søke sosialstøtte. Denne støtten ble avslått med henvisning til at han "gav bort" penger. Dette opplevdes både sårende og anfektende for personen.

Mener sosialministeren at et slikt grunnleggende prinsipp som tiende, ikke kan praktiseres av en som søker sosialhjelp, og at det strider mot loven?»

Svar:

Innledningsvis vil jeg understreke at jeg ikke kjenner den konkrete saken det her refereres til, jeg svarer derfor på generelt grunnlag.

Økonomisk sosialhjelp i henhold til sosialtjenesteloven representerer et nedre sikkerhetsnett. Den enkelte skal i utgangspunktet forsørge seg selv, først når vedkommende ikke har nok inntekter til å sørge for sitt livsopphold, vil man ha krav på økonomisk sosialhjelp i henhold til sosialtjenesteloven § 3-1.

I forbindelse med en søknad om økonomisk sosialhjelp, vil sosialtjenesten vurdere søkers inntekter og utgifter. Dersom vedkommende har inntekter som normalt skulle være nok til å dekke livsoppholdet, ev. større deler av livsoppholdet, vil sosialtjenesten vurdere om behovet for sosialhjelp skyldes for høye utgifter. Det er i samsvar med sosialtjenesteloven og prinsippet om at enhver skal sørge for sitt livsopphold, å søke å redusere utgiftene. Tiende vil ikke være en del av de ordinære livsoppholdsutgifter som den kommunale sosialtjenesten har plikt til å dekke.

Spørsmål nr. 431

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 6. juni 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Er det mulig å øke opptakskapasiteten på odontologi ved Universitetet i Bergen innenfor eksisterende lokaliteter?»

Svar:

De odontologiske klinikkene ved Universitetet i Bergen er dimensjonert for et årlig opptak på 48 stu-

denter. Universitetet i Bergen har ut fra at behovet for tannleger vil øke i årene fremover, stilt seg positivt til å utvide utdanningskapasiteten ved odontologistudiet i Bergen. Universitetet har derfor i sitt budsjettfor-slag for 2003 foreslått å øke opptaket fra 48 til 60 studenter årlig, men understreker samtidig at en klar forutsetning for forslaget om økt opptak til odontologistudiet i Bergen er et nybygg for de odontologiske klinikkene.

Spørsmål nr. 432

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 7. juni 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det er gledelig at EU legger om til en mer bærekraftig fiskeripolitikk, men konstaterer med uro at Spania har satt fram krav om at også land utenfor EU må bidra i den smertefulle omstillingsprosessen der flere tusen fiskere i EU skal omstilles til annet yrke. Vi frykter at dette kravet fra Spania er et varsel om at EU vil legge press på Norge for å få økte kvoter for EU-fiskere i NØS.

Kan fiskeriministeren garantere at Norge ikke vil gi EU større kvoter norske farvann og vernesonene i Nord-Atlanteren?»

Begrunnelse:

Spania har helt siden sin inntreden i EU hatt avgjørende innflytelse på EUs fiskeripolitikk, og kravet om større fiskekvoter i norske farvann har vært en gjenganger i alle Norges forhandlinger med EU. Når Spania nå gir uttrykk for at de forventer at land utenfor EU skal bidra for å gjøre omstillingsprosessen i EUs fiskeripolitikk mindre smertefull for seg selv, kan vi vanskelig se at det er andre land enn Norge og Island som kan være målet for disse kravene fra spanske fiskere når alle andre kyststater i Europa er eller vil bli medlemmer i EU.

Historien viser at Norge har gitt store kvoteinnrømmelser til andre land. Både EØS-avtalen, avtalen om Smuthullet og avtalen om Smuthavet innebar betydelige kvoteavståelser fra Norges side. Permanente avtaler om forvaltningen av makrell i Nordsjøen er fortsatt under forhandling, og Kystpartiet frykter kvotetap for norske fiskere her.

EU kopler tradisjonelt markedsadgang for fisk og fiskeprodukter med ressurstilgang. Regjeringen har varslet at de vil gi etter for EUs krav om at alle borgere i EU-stater skal ha de samme rettigheter til oppdrettskonsesjoner i Norge, og etter at industrien fikk mulighet til å eie fiskefartøy, har det oppstått en situasjon der børsnotering av integrerte fiskeribedrifter innebærer at utlendinger i dag kan kjøpe inntil 40 pst. av aksjene i norske fiskefartøy med tilhørende kvoter. Kystpartiet frykter en utvikling der man under dekke av behovet for markedsadgang selger ut det norske verdiskapningsgrunnlaget bit for bit. Fiskeriministerens utsagn om at norske fiskere skal "mørnes" til å akseptere medlemskap i EU har ikke bidratt til å redusere vår bekymring. Det er derfor av interes-

se for både vårt parti og for norske fiskere å få en rask orientering om hvordan statsråden vil ivareta norske interesser i forhandlinger med EU.

Svar:

La meg innledningsvis slå fast at jeg deler representanten Swensens uttalte glede over den omlegging av fiskeripolitikken EU-kommisjonen tar initiativ til å gjennomføre blant medlemslandene. Den foreslåtte omlegging av EUs fiskeripolitikk vil bidra til å bringe deres politikk på dette området mer i samsvar med de overordnede kriterier for en bærekraftig forvaltning av ressursene i havet. Dette vil bli hilst velkommen av norske myndigheter.

Man skal imidlertid være klar over at det kun er deler av den planlagte omlegging på fiskeriområdet i EU som nå er blitt offentliggjort. De andre elementene i omleggingsprosessen vil bli offentliggjort på et senere tidspunkt. Videre må en være oppmerksom på at EU-kommisjonens initiativ til omlegging av fellesskapets fiskeripolitikk inntil videre kun har status som forslag. Forslagene skal nå ut på høring blant medlemslandene, som vil spille inn sine merknader til de ulike elementer i EU-kommisjonens forslag.

Blant medlemslandene vil det naturlig nok være forskjellig syn på forslagene til omlegging av fellesskapets fiskeripolitikk. Hensynet til fiskeriinteresser veier ikke like tungt i alle medlemslandene, hvilket også vil bli reflektert via høringsuttalelsene.

Når en fra sidelinjen opplever de enkelte medlemslandenes reaksjoner på forslagene, må en ta i betraktning hvor i prosessen EU-kommisjonens forslag befinner seg. Landenes reaksjoner bør således vurderes utfra blant annet innenrikspolitiske hensyn, samt et genuint ønske om å påvirke prosessen videre.

På grunnlag av en bilateral rammeavtale inngår Norge og EU årlige kvoteavtaler om Norges og EUs fiske i Nordsjøen, norsk fiske vest av De britiske øyer og ved Grønland samt EUs fiske i NØS i Barentshavet. Det skal være balanse i partenes gjensidige fiske. Dette innebærer at det skal kompenseres for eventuelle endringer i partenes rettigheter. Følgelig vil ikke EU få økte rettigheter i norske farvann uten at Norge får tilsvarende økte rettigheter i EUs farvann.

Det er intet som tyder på at EU vil ta initiativ til å øke sine rettigheter i norske farvann, og det er heller ikke aktuell politikk fra norsk side.

Spørsmål nr. 433

Innlevert 31. mai 2002 av stortingsrepresentant Finn Kristian Marthinsen

Besvart 7. juni 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«En regnskapsfører med eget firma har vært sykemeldt siden januar i år. Han vedlegger legeerklæring som bekrefter dette i en søknad til likningskontoret 23. mai 2002 der han ber om ytterligere utsettelse til 30. juni d.å. med innlevering av likningspapirer for de klientene han ikke har rukket det for. I svarbrev fra likningssjefen datert 24. mai 2002 gis det ikke fristforlengelse utover 31. mai.

Deler statsråden den oppfatning som åpenbart ligger til grunn, at legeerklæringen ikke skal tas hensyn til?»

Begrunnelse:

Regnskapsføreren skriver følgende til likningskontoret 23. mai 2002:

"På grunn av sykdom er det lite jeg har fått gjort i vinter. Jeg har vært regnskapsfører i 45 år, men denne vinteren har vært den verste da jeg aldri har vært sykemeldt så lenge tidligere. På grunn av sykdom søker jeg derfor om ytterligere utsettelse til 30. juni 2002 med innlevering av likningspapirer og S.A. for de jeg har igjen, og det er vel de fleste. Listen over klienter følger vedlagt. Jeg søker også om å få slippe forsinkelsesavgift på de som leveres før 30. juni d.å. Oppgavene leveres etter hvert som de blir ferdige. Håper dette kan la seg ordne. Det har ikke latt seg gjøre å få vikar, men dette er vel mere mulig etter at de andre blir ferdige med 2001."

Sammen med søknaden følger legeerklæring av 15. mai 2002 hvor "Det bekreftes at ... har vært sykemeldt fra primo januar til dags dato og er fortsatt sykemeldt".

Undertegnede har også kopi av erklæring fra samme lege datert 19. april 2002 hvor det bekreftes at regnskapsføreren har vært sykemeldt 100 pst. fra januar i år og at han fortsatt er helt sykemeldt.

Likningssjefen svarer slik:

"En viser til Deres søknad om utsettelse med innlevering av klienters selvangivelse til 30. juni 2002.

De har også for tidligere år innlevert selvangivelser for en del av deres klienter lenge etter de ordinære frister. Ut fra dette vil det ikke bli gitt fristforlengelse utover 31. mai. Etter dette tidspunkt vil det normalt bli ilagt forsinkelsesavgift. Dine klienter vil også bli purret etter manglende selvangivelse på lik linje med andre skattytere der selvangivelsen ikke er innlevert."

Det kan også legges til at vedkommende regnskapsfører tidligere har betalt forsinkelsesavgiften av egen inntekt, slik at det ikke har gått ut over hans kli-

enter.

Svar:

Utgangspunktet i ligningsloven er at selvangivelse med vedlegg skal leveres innen utgangen av februar i året etter inntektsåret. Skattyter som leverer forhåndsutfylt selvangivelse skal levere selvangivelse med vedlegg innen utgangen av april i året etter inntektsåret. Dette følger av ligningsloven § 4-7 nr. 1 og 2.

Når det godtgjøres at det av særlige grunner vil skape betydelige vanskeligheter å levere selvangivelsen med vedlegg innen fristen, skal skattyteren - eller den som på hans vegne søker om utsettelse - etter skriftlig søknad gis utsettelse, jf. ligningsloven § 4-7 nr. 4. Loven setter ikke noen uttrykkelig grense for hvor lang en utsettelse kan gjøres, men slike grenser følger av praksis basert på lovens system og den årlige syklus for ligningsarbeidet.

Ved vurderingen av om vilkårene for fristforlengelse er til stede, må skattyterens behov for utsettelse veies mot hensynet til avviklingen av ligningsarbeidet. Når skattyterens regnskap føres av revisor, regnskapsbyråer mv., kan regnskapsføreren søke om utsettelse på vegne av skattyteren. I slike tilfeller vil regnskapsførerens arbeidssituasjon eller andre forhold kunne begrunne utsettelse. I praksis er det lagt til grunn at fristutsettelse ikke bør gis med mer enn 14 dager. Det bør likevel tas rimelig hensyn til at mange revisorer og regnskapsbyråer vil måtte trenge lengre frist for en del av klientmassen. Jeg nevner i denne sammenheng at Skattedirektoratet og Den Norske Revisorforening, Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening og Landslaget for regnskapskonsulenter hvert år inngår en rammeavtale om puljevis innlevering av selvangivelser. Rammeavtalen åpner for at den enkelte revisor/regnskapsfører kan inngå særskilt avtale med det enkelte ligningskontor om puljevis innlevering for vedkommendes totale portefølje frem til 31. mai i året etter inntektsåret.

Generelt er det klart at en regnskapsførers sykdom vil være et relevant moment ved vurderingen av om - og eventuelt hvor lenge - fristutsettelse skal gis. Det kan imidlertid ikke være slik at det i ethvert tilfelle gis utsettelse til det tidspunkt som passer regnskapsfører, selv om han fremlegger sykemelding. Også her må det tas hensyn til avviklingen av ligningsarbeidet. Dersom en regnskapsfører har vært syk i lengre tid forut for den ordinære innleveringsfristen - slik at fristoversittelse kan forutses - må det forventes at han eller skattyteren tar skritt for å hindre

at fristen oversittes, for eksempel ved å skaffe ny regnskapsfører. Hvorvidt slike skritt er tatt, må etter mitt syn også være et relevant moment ved vurderingen av utsettelsesspørsmålet.

Jeg kan naturlig nok ikke gå nærmere inn på den konkrete saken som nevnes i spørsmålet. Jeg viser bare til at lang utsettelse er gitt, til 31. mai 2002, men at regnskapsførers sykdom helt fra januar ikke er an-

sett å være god nok grunn til ytterligere utsettelse. I dette ligger åpenbart en sterk oppfordring til både regnskapsfører og skattyter om i tide å sørge for en alternativ regnskapsutførelse, når den faste regnskapsfører ikke makter oppdraget på grunn av langvarig sykdom. På et generelt grunnlag har jeg ikke noe å innvende mot en slik praksis.

Spørsmål nr. 434

Innlevert 3. juni 2002 av stortingsrepresentant Ingvild Vaggen Malvik

Besvart 7. juni 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«For tre år siden ble norske el-detaljforhandlere pålagt å ta imot elektrisk og elektronisk spesialavfall gjennom EE-ordningen. En undersøkelse Miljøheimevernet har gjort i Nord-Trøndelag viser at flere butikker bryter disse forskriftene.

Synes statsråden det er greit at enkelte bedrifter har som konkurransefortrinn å unngå vedtatte forskrifter, og hvilke tiltak vurderer statsråden eventuelt for å øke detaljbutikkens kompetanse om EE-ordningen?»

Begrunnelse:

Forskrifter som ble vedtatt 1. juli 1999 sier at alle bedrifter som selger produkter som inneholder elektriske komponenter også er forpliktet til å ta imot retur av slike produkter, som radioer, PC-er, fjernsyn, brødrister osv.

Stikkprøver gjennomført av Miljøheimevernet viser at bedrifter tjener penger på å ikke innrette seg etter forskriftene. Undersøkelsen viser at 24 av 25 bedrifter i Nord-Trøndelag ikke kjente til EE-ordnin-

gen, at de unnlot å informere om mottaksplikten eller at de ikke tok imot retur slik de etter forskriftene skal.

Svar:

Målet for næringspolitikken er å legge til rette for verdiskaping. Den samlede økonomiske verdiskapingen i samfunnet bestemmer befolkningens muligheter til å oppnå en høy levestandard. Velfungerende markeder har over tid vist seg å fremme verdiskaping og grunnlag for velferd gjennom å sikre en effektiv bruk av kompetanse og ressurser. Konkurransen er viktig for å sikre effektivt fungerende markeder. For å sikre en sunn konkurranse er det viktig at alle aktører i et marked følger de samme spillereglene. Nærings- og handelsdepartementet er derfor opptatt av at alle aktører i næringslivet følger de gjeldende miljøreguleringer. For å sikre en overholdelse av lover og regler er informasjon et viktig virkemiddel.

Statens forurensningstilsyn (SFT) er tilsynsmyndighet for ordningen med EE-avfall. For konkrete spørsmål knyttet til den aktuelle ordningen, henviser jeg til derfor til SFT.